

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 73 - No. 12 december 1972

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

ALLEEN FEEËN KUNNEN TOVEREN

Als U het **FOTOBOEK** nog voor de feestdagen wilt hebben,
HAAST U DAN!!

De prijs is voor leden f 24,50

De prijs is voor niet leden f 28,50

Stort het verschuldigde bedrag op giro 823276 met vermelding: Fotoboek en de volgende dag heeft U het boek gegarandeerd in huis!

KAARSEN

De pit is verbeterd

Walmen kan dus niet meer

De kleuren zijn:

ROOD, PAARS, NATUREL en WIT

De prijs is f 9,30 per kilo

Bestellingen worden uitgevoerd in volgorde van binnenkomst

BIJENHUIS - WAGENINGEN

Telefoon 08370-2863 Giro 823276

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Stichtse Honingkeuring en Imkersdag te Breukelen op zaterdag 6 november 1971. Ir. J. J. Pettinga, Hoofdingenieur bij het Rijksbijenteeltconsulentschap en lid van de jury bepaalt met de refractometer het suikergehalte van de honing. De kwaliteit, zuiverheid en zorgvuldige attractieve verpakking van ons produkt is in de laatste jaren door deze keuringen, die tegenwoordig dikwijls zijn verbonden aan markten en imkersbijeenkomsten, belangrijk vooruitgegaan. Men zie voor een uitvoerig verslag van deze imkersdag elders in dit nummer.

Ons klankbord

Als u zich de enthousiaste kreten in herinnering roept, die werden geslaakt tijdens de buitengewone algemene vergadering van 30 januari 1971 — men zie hiervoor het verslag op blz. 23 van het februarinummer — dan gaat het niet zo goed met onze bouwsteenactie. De stand was op 19 nov. j.l.: Bouwstenen f 250,—, hoekstenen f 400,—, obligatielening f 3300,—, totaal f 3950,—. Inmiddels is besloten dat op de obligaties, rentende 3 % 's jaars, in de eerste twee jaar geen aflossing zal plaats vinden en het geleende bedrag daarna in 10 jaar zal worden afgelost. Wij hopen er niet alleen op dat in de nu komende afdelingsvergaderingen vele afdelingen tot een bijdrage zullen beslui-

De bekisting en de bewapening voor de fundering en de poeren waarop de spanten steunen, wordt aangebracht.

ten, maar bovenal dat vele leden individueel met name aan de obligatielening zullen deelnemen. Wij hoopten en hopen nog steeds dat vele leden, die hun hart aan de bijenhouderij hebben verpand, gedurende een aantal jaren met een wat lagere rente genoeg zouden willen nemen teneinde gezamenlijk een instituut te scheppen wat onze naam eer aandoet en de grote achterstand, die wij in vergelijking met het buitenland hebben althans ten dele wegwerkt. Zuinigheid is een traditionele nederlandse eigenschap, maar het is ook zo dat als er een beroep op ons wordt gedaan om een goed doel te steunen, de beurzen spontaan worden geopend, zelfs als dat doel ver van onze landsgrenzen ligt. Welaan, laat het hemd deze keer nader zijn dan de rok. Neem direct nadat u dit hebt gelezen en voor u het weer vergeet de pen ter hand en stort uw bijdrage op girorekening 82 32 76 ten name van Bijenhuis Wageningen met vermelding van de bestemming.

En voorts blijven wij van mening dat een rechtgeaard imker zijn vakblad dient te bewaren en in te binden. Hieraan voegde het bestuur van de afd. Arnhem in haar eigen afd.orgaan „De Vliegplank” nog toe dat men die oude jaargangen ook nog eens moet nalezen. In verband met onze slogan deed een lid de suggestie eens te onderzoeken in hoeverre het mogelijk was het bindwerk door het Bijenhuis te laten verzorgen. Ook deze service kunnen wij onze leden bieden. Als u vóór 15 januari uw maandbladen — eventueel ook van oudere jaargangen — opstuurt naar het Bijenhuis krijgt u ze keurig ingebonden terug. Bij een redelijke deelname zal de prijs ongeveer f 5,— per deel bedragen, mogelijk minder, in ieder geval niet meer. Wij dachten dat het hiermede afdelingsbesturen en leden al erg gemakkelijk wordt gemaakt documentatie te verzamelen over alles wat op de imkerij betrekking heeft. Maak gebruik van deze gelegenheid!!

BEGINNERSRUBRIEK

Mag ook door meer gevorderden worden gelezen

In het novembern timer zijn de voornaamste punten voor wat betreft het bewaren van uitgeslingerde ramen behandeld. Beschikt u toe-
vally over een kelder waarin de temperatuur laag genoeg blijft — en dat komt in de moderne woningen niet meer voor — dan kunt u daarin ook een rek aanbrengen als op bijgaande foto aangegeven. De gemiddelde wintertemperatuur in deze kelder is 7 tot 10 gr. C. Ook een dergelijke bergplaats is ongeschikt voor het opbergen van stuifmeel bevattende ramen, maar raten die geheel of gedeeltelijk zijn uitgebouwd maar nog niet in gebruik zijn genomen, alsook ramen die u in de loop van de winter al van kunstraat hebt voorzien kunt u, als de temperatuur laag genoeg blijft, op deze wijze heel goed opbergen, zonder dat de kunstraat uitzakt of gaat werken.

Het is verstandig om uitgebroken oude raten zo spoedig mogelijk in te leveren. Moet u ze toch enige tijd bewaren, knijp ze dan tot ballen, dan krijgt de wasmot geen kans en doe ze in een goed gesloten metalen bus of vat. Let er op dat de raat werkelijk droog is. Bewaar in geen geval stukken uitgebroken raat en zeker niet als het oude broedraten zijn, in plastic zakken, want de praktijk heeft geleerd dat het dan in korte tijd een troep wordt, die elke waarde heeft verloren en die dan ook door het Bijenhuis niet meer wordt geaccepteerd. Een partij van dergelijke raat, met een goede waspers uitgeperst, leverde een zeer gering percentage was op, donkerbruin van kleur en ondanks herhaald omsmelten en toevoeging van bleekmiddelen zoals zwavelzuur en kaliummetabisulfiet niet tot een aanvaardbaar product te verwerken. Het toevoegen van bleekmiddelen is toch al uit den boze, omdat daardoor de was van structuur verandert en zijn soepelheid verliest.

We zijn hiermede beland bij het onderwerp: Zelf was uitsmelten. Begin er niet aan en zeker niet als imker met een klein aantal volken, tenzij u het beschouwt als een sport die u bijzonder aantrekt. Bedenk dan echter wel dat om een redelijke opbrengst aan was te verkrijgen — laten we zeggen door elkaar genomen meer

dan 50 % van het oorspronkelijke gewicht — er drie dingen nodig zijn: voldoende zuiver regenwater voor inweken van de raat, koken en persen, warmte en voldoende druk en als u dan uitsluitend oude zwarte raten perst haalt u dat percentage nog niet eens. Het verhaal van de zak met raat met een inmaaksteen erop koken, laten afkoelen en de waskoek eraf nemen is niet helemaal onjuist, alleen er blijft bijna net zoveel was in het residu achter als er uitgekomen is en aangezien wij nu eenmaal perfectionisten zijn, althans dat beweert men over het algemeen van de Nederlanders, kunnen wij met een dergelijke geringe opbrengst geen genomen nemen. Mogelijk is er later nog eens gelegenheid in deze rubriek een eenvoudig hou-

ten waspersje te beschrijven, waarmede de kleine imker, die er aardigheid in heeft zijn eigen was kan persen en een verantwoorde opbrengst aan mooie was van lichte kleur krijgt.

Iets anders is het gebruik van een zonnewassmelter. Dat is een goede spaarpot, ook voor de man met weinig volken. Voorop zij gesteld, een zonnewassmelter is niet geschikt voor het uitsmelten van bebroede raten. Daarin bevinde zich de cocons van de uitgelopen bijen en voor zover er door de zonnewarmte was uit deze oude raten vrijkomt, wordt die volkomen door deze cocons opgezogen. Maar voor het uitsmelten van schraapsel, uitgebroken doppen, stukjes braamraat enz. wat bij het behandelen van de volken wordt verzameld en anders nog al eens verloren gaat, leent een zonnewassmelter zich bij uitstek. Bovendien bevatten juist deze schraapsels percentsgewijze bijzonder veel was. Ook de waszegels die u oogst bij het slingeren laten zich via de zonnewassmelter verwerken tot een prachtige waskoek van de allerbeste kwaliteit. Omdat bij het ontzegelen nog al wat honing aan de zegels blijft hangen, moeten we deze op de een of andere manier weer ten goede van de bijen laten komen. Een goede methode is de zegels in een nylonkous te doen, wat dan wel een kleverige bedoening is, deze uit te spoelen in een emmer water en het water te gebruiken voor het aanmaken van voersuiker. Is er op dat tijdstip geen reden om te voeren, dan kan men de zegels ook uitspreiden in een platte bak en deze door de bijen laten drooglikken, maar dan wel zo ver mogelijk verwijderd van de stand. Als de hoeveelheid niet te groot is verdient het aanbeveling de schaal met zegels in een lege honingkamer op één of enkele volken te zetten op een dekplank met open voergat.

Ook dan is het goed de zegels daarna in een nylonkous te doen en nog even in een emmer water uit te spoelen. De kous wordt daarna gewoon aan de waslijn te drogen gehangen en vervolgens in de zonnewassmelter gedeponeerd, waarna de zon voor de rest zorgt.

Een zonnewassmelter werkt uiteraard alleen in de zomermaanden. Hoe droger de lucht is, des te groter is het effect want het vocht in de lucht slorpt een deel van de zonnestraling op, vandaar dat bij schraal voorjaarsweer, zoals dat dikwijls in april voorkomt, een goede zonnewassmelter op het midden van de dag al heerlijk „loopt”.

Degenen die zich eraan willen wagen met eenvoudige middelen zelf een zonnewassmelter te maken, die het gegarandeerd goed doet, vinden de nodige aanwijzingen hiervoor in het aprilnummer van 1956 blz. 57 en volgende.

Boekbespreking

„Heilwerte aus dem Bienenvolk” (De betekenis van de producten van het bijenvolk voor de gezondheid) door Edmund Herold, uitgegeven door Ehrenwirth Verlag, 8 München 80 Vilshofenerstrasse 8, 228 blz. 50 afbeeldingen, zesde deel; in de reeks „Imkerfreundbücher”. D.M. 16.80.

De bekende redacteur van „Der Imkerfreund” maandblad van de landelijke vereniging van imkers in de deelstaat Beieren van de Duitse Bondsrepubliek, pastoor Edmund Herold heeft in dit in de duitse taal geschreven boek een veelomvattende verzameling bijeengebracht van wat bekend is omtrent de geneeskrachtige en gezondheidswaarde van honing, stuifmeel, propolis, bijengif en was. Twee artsen hebben het boek van een „ten geleide” voorzien, waarin het ook aan de medische wereld sterk ter lezing wordt aanbevolen. De schrijver zegt in zijn voorwoord dat hij dit boek heeft geschreven uit dankbaarheid, omdat de honing hem in 1931, na jaren van ernstige ziekte wegens hartzwakte weer op de been heeft geholpen, beter als de beste medicijnen.

Het eerste deel behandelt de toepassing en het gebruik van honing van de oudste tijden tot op heden, het tweede deel het nut van stuifmeel voor de mens en het derde deel de koninginengelei, was, propolis en bijengif. Het boek bevat een schat van gegevens die telkens door medische verklaringen worden gestaafd. De schrijver is uiteraard geen medicus maar heeft met een merkwaardige vaardigheid en grote belezenheid bijeengebracht wat medici in de hele wereld op dit gebied hebben gepubliceerd. In tegenstelling met de aanvechtbare methoden, waarvan de handel zich soms bedient om de geneeskrachtige werking van honing aan te bevelen, geeft dit boek de imker betrouwbare, door medici geconstateerde feiten in de hand, die voor een goede propaganda voor het gebruik van honing van veel belang zijn.

H. G. M.

Onze Kerstpuzzel

1	18	44	22	23	39	6	35	4
2		23	13	30	43	25	23	20
3	15	46	36	5	15	21	46	14
4	28	23	33	29	17	12	8	
5	38	22	47	40	2	1	7	9
6		17	18	45	25	24	10	34
7	48	41	11	43	6	37	25	47
8	40	7	40	30	29	16	1	
9	27	37	35	5	40	2	29	9
10		19	40	1	28	9	3	34
11	15	29	18	31	32	25	1	26
12	4	8	24	42	14	43	42	

1	2	3		4	5	6	7
8		9	10	11		12	13
14		15	16		17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	
27	28	29	30		31	32	33
	34	35	36	37	38	39	
40	41	42	43	44	45	46	47

Tweelingpuzzel. In het bovenste diagram moet u de woorden invullen waarvan de omschrijvingen gegeven zijn. Telkens als u een letter invult, moet u dezelfde letter invullen in het gelijk genummerde vakje van het onderste diagram. Hierin is dan een uitspraak te lezen die betrekking heeft op onze vereniging. Schrijf de gevonden woorden en de daaruit gevormde uitspraak met uw volledige naam en adres op een briefkaart en stuur die vóór 10 januari naar het Bijenhuis in Wageningen. Als prijzen zullen waardebonnen tot een bedrag van f 100,— onder de inzenders van goede oplossingen worden verdeeld, zo nodig na loting.

1. Eénjarig gewas met blauwrose bloemen, die in dichte naar één zijde gekeerde, slakenhuisvormig opgerolde schijntrossen staan. Geeft veel honing en kan ook als veevoer worden gebruikt.
2. Bijenras waarover dit jaar veel in ons blad is geschreven.
3. Insecticide o.a. ter bestrijding van kevers in koolzaad, waarvan het gebruik thans niet meer is toegestaan.
4. Denatureringsmiddel voor bijensuiker.
5. Uitgesmolten zuivere was, meestal in ronde vorm.
6. De schade die daardoor kan ontstaan wordt door iedere imker gevreesd.
7. Een vliegje dat niet kan vliegen, feitelijk een verkeerde naam heeft en nog al eens op bijen wordt aangetroffen.
8. Raten die dit zijn geweest krijgen een donkere kleur.
9. Heester, voorkomende in kreupelhout en bossen, takken met witte stippels, onaanzienlijke honinggevendende bloemen.
10. Wetenschappelijke naam voor het achterlijf van de bij.
11. Alledaagse naam voor Erica Tetralix.
12. Ander woord voor voelspriet.

UIT DE JAAGKIEPS

Waar ligt de grens?

Imkerfreund maart 1970 vertaalde een bericht uit ons Tsjechische zusterblad, waaruit blijkt dat bijen soms sterven aan bestrijdingsmiddelen, die voor bijen onschadelijk heten te zijn. Zo had een kunstmest, gemengd met een onkruidbestrijdingsmiddel, bijensterfte tot gevolg. Het bestrijdingsmiddel Toxafeen wordt in vele landen beschouwd als ongevaarlijk voor de bijen. Als de temperatuur beneden 18 graden blijft gebeurt er inderdaad niets, maar als de temperatuur kort na de toepassing stijgt, doen zich wel vergiftigingsgevallen bij bijen voor. Voor mensen is Toxafeen drie à viermaal zo giftig als D.D.T. en in Canada is het al verboden.

Soms blijkt een „zuiver“ middel bij laboratoriumproeven onschadelijk te zijn maar als het in het groot wordt gefabriceerd, kunnen onzuiverheden een schadelijke uitwerking hebben.

De aanduiding „giftig“ of „schadelijk“ of „onschadelijk“ voor bijen is ontoereikend als niets wordt gezegd over de wijze van gebruik, de concentratie en over het doel der bespuiting.

Termieten

Termieten en ook mieren hebben hun eigen paden die ze allemaal volgen. Ze „merken“ deze paden met een bepaalde stof en de stof waarmee de termieten dat doen is kort geleden pas voor het eerst verzameld en geanalyseerd. Het is een alcohol, die gevormd wordt door twaalf koolstof-atomen, schrijft Rheinische september 1970. Toen men deze stof langs chemische weg vervaardigd had, volgden de termieten inderdaad het daarmee gelegde kunstmatige spoor. Een belangrijke stof dus, die het sociaal gedrag van deze statenvormende insecten regelt.

Lachertje

„Je grootvader en je vader waren goede imkers, maar jij wordt nooit een goede imker. Mensenkinderen, steek je poten eens een keer niet in handschoenen!“

De gehandschoende imker, die door een collega

aldus werd toegesproken, schrijft het maandpraatje in het Rheinische bijenblad. Zijn antwoord luidde:

„Ik kijk wel uit! Ik zal mijn in minirokken gestoken kantoormeisjes gelegenheid geven om me vol leedvermaak na te kijken!“

Stuifmeelvolken

In Blaue december 1970 schrijft een vijftal imkers over volken, die weinig stuifmeel halen terwijl andere volken op dezelfde stal véél stuifmeel binnenbrengen. Een van de imkers bericht, dat een van zijn volken zelfs op 3 november 1970 nog stuifmeel binnenbracht, terwijl er bij de andere volken slechts hier en daar een stuifmeelhaalster binnenvloog. Hij meent dat volken die veel broed hebben ook de ijverigste stuifmeelverzamelaars zijn. Het halen van stuifmeel kan ook worden afgeremd als het volk geen ruimte heeft om het gehaalde in de raten op te bergen. Verder meent hij, dat volken met een jonge koningin vlijtiger stuifmeel halen dan oudemoersvolken.

De andere schrijvers laten soortgelijke meningen horen. Een ervan zegt dat een volk, dat nog laat in de herfst broed heeft, vlijtiger stuifmeel haalt dan volken die op dat tijdstip al ophielden met broeden. Twee van de schrijvers wijzen er op dat de bijen bloemvast zijn en dat ze een taal hebben. Het is heel goed mogelijk, dat één van de volken b.v. een veld met herik heeft ontdekt of een andere drachtplant. De dansende bijen delen dat aan hun huisgenoten mee en er ontstaat een flinke vlucht op zo'n gewas. Van de andere volken is er mogelijk nog niet een haalbij geweest, die deze drachtbron ontdekte en ook op die wijze kan het voorkomen, dat het ene volk veel stuifmeel haalt en het andere weinig.

Import van koninginnen: gevaarlijk!

Ook in Nieuw Zeeland is, net als in ons eigen land, de import van koninginnen verboden omdat men de kans loopt tegelijk met de geïmporteerde koninginnen óók bijenziekten te importeren. Dat onze Nieuw Zeelandse collega's dit gevaar inzien blijkt wel uit het feit dat ze zonder één stem tegen besloten dat de leden in hun eigen belang verplicht zijn iedere inlichting, die ze kunnen geven omtrent illegale import van koninginnen, direct aan de betreffende instanties door te geven. Ze vonden allemaal dat het geven van zulke inlichtingen géén verklikkerij is, maar een vorm van zelfbescherming tegen hen, die door import van koninginnen de gezondheid van andermans bijen in gevaar brengen. Dit schrijft ons Nieuw Zeelands zusterblad augustus 1970.

„DARRENVERZAMELPLAATSEN en hun BETEKENIS voor de BEVRUCHTING van BIJENKONINGINNEN”

gehouden op 28 oktober 1971, Lab. voor Vergelijkende Fysiologie, Utrecht.

Prof. Ruttner begon zijn voordracht met een kort historisch overzicht over onze kennis van de paringsbiologie. Die begint in 1772 als Anton Janscha beschrijft, dat de koningin in de vlucht paart en niet in het volk of op de grond o.i.d.

In 1814 komt François Hubert tot de conclusie, dat een bijenkoningin die niet de kans krijgt om te vliegen, ook niet bevrucht wordt.

Bijna anderhalve eeuw later (1944) verschijnt er een publicatie van C. Roberts, waarin hij bewijst, dat een koningin met meerdere darren paart. Hij komt tot 3 à 4 paringen per bruidsvlucht.

In 1955 ontdekt C. Butler de geurstof, die de koningin in haar kopklieren produceert en waarmee ze het ontstaan van leggende werksters voorkomt (de z.g. koninginnestof).

In 1962 toont N. Gary aan, dat darren in het volk geen enkele interesse hebben voor de koningin. Die interesse, die door dezelfde stof, die in de kast de ovariumontwikkeling van de werksters remt, wordt gewekt blijkt bij darren pas dan tot reactie te leiden, als de „koninginnestof” door vrij rond vliegende darren wordt geroken.

Inmiddels had P. Jean-Prost, een Frans imker, in 1958 niet alleen in de Revue Française d'apiculture, maar ook op het Apimondiacongres in

Rome over zijn merkwaardige vondsten verslag gedaan. Jean-Prost beschrijft, hoe hij voor het eerst in de zomer van 1955 in de Cevennes een bijenzwerm meende te horen, hoewel het geluid wat dieper en harder was. Hij zag op ca. 15 meter boven de grond een vrij vliegende zwerm; het bleken echter geen werksters, maar darren te zijn. De darren kruisen binnen een gebied met een straal van enkele honderden meters kriskras door elkaar. Van tijd tot tijd ontstaan in deze vrij losse „darrewolk” plotse verdichtingen; lokaal verzamelen de darren zich. Er ontstaat dan een darrenkogel. In zo'n darrenkogel vindt men, als hij naar beneden stort, vaak een parende moeder en dar. Zo'n darrekogel is vaak trechtervormig, waarbij de koningin de tuit vormt.

Bij mooi weer vliegen er tijdens de gehele duur van de darrenvlucht (van ca. 13 tot 16.00 uur) darren op de verzamelplaats. De darren keren echter regelmatig naar de kast terug om voedsel te halen.

Beschrijvingen van z.g. darrenverzamelplaatsen zijn echter volstrekt niet nieuw. De waarnemingen van Jean-Prost baarden opzien, omdat uit zijn waarnemingen geconcludeerd moet worden, dat zo'n darrenverzamelplaats (d.v.p.) niet ontstaat omdat zich daar een koningin bevindt, maar dat het plaatsen zijn, waar de darren spontaan naar toe vliegen. Aan het vliegpaten nemen we waar, dat om ± 13.00 uur de darren beginnen te vliegen; we vinden dan ook vanaf 13.00 uur darren op de d.v.p., hoewel de jonge moeren pas om 14.00 uur uitvliegen; na 16.00 uur gaat geen enkele koningin meer op bruidsvlucht, hoewel de darren nog tot 17.00 uur vliegen en op de d.v.p. aangetroffen worden.

Een tweede resultaat van het onderzoek van Jean-Prost is: de d.v.p.'s liggen ieder jaar op dezelfde plaats. Er is zelfs een d.v.p. bekend, die al meer dan 50 jaar door darren wordt bezocht.

Door de publicaties van Jean-Prost is het onderzoek naar het wezen van de d.v.p.'s en de rol die zij spelen bij de paringsbiologie pas goed op gang gekomen.

Betere kennis over de d.v.p.'s komt ongetwijfeld de betrouwbaarheid van bevruchtungsstations ten goede!!

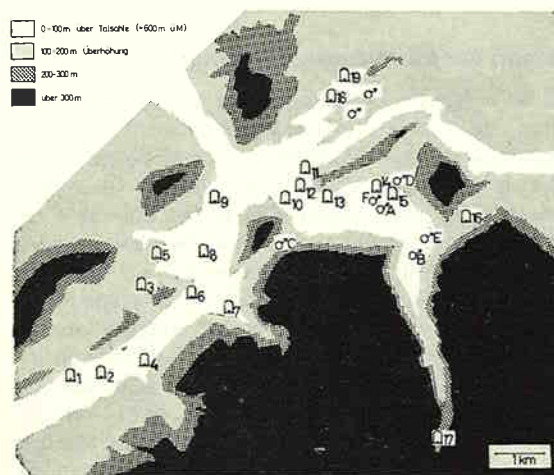

fig. 1. Ligging der bijenstanden (1 t/m 19) en darrenverzamelplaatsen (A t/m F) bij Lunz (Oostenrijk) (uit Ruttner).

Het onderzoek van Prof. Ruttner

Prof. Ruttner heeft de afgelopen jaren veel onderzoek naar d.v.p.'s gedaan. Bij dit onderzoek wordt vaak een door Gary (1962, 1969) bij het zoeken naar d.v.p.'s in Californië benutte methode gebruikt. Aan een met waterstof gevulde ballon wordt een levende koningin bevestigd; hetzij in een moerhuisje, hetzij door op haar borststuk een nylondraad te lijmen. De ballon wordt dan opgelaten en men laat het touw zover vieren, dat de ballon op ca 15 meter boven de grond hangt. Met deze ballon loopt men door het terrein; bij een d.v.p. gekomen lokt de moer veel darren aan (Gary heeft er eens 300 tegelijk gelokt).

Buiten de d.v.p. worden nagenoeg geen darren aangelokt.

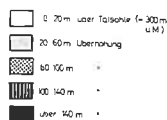
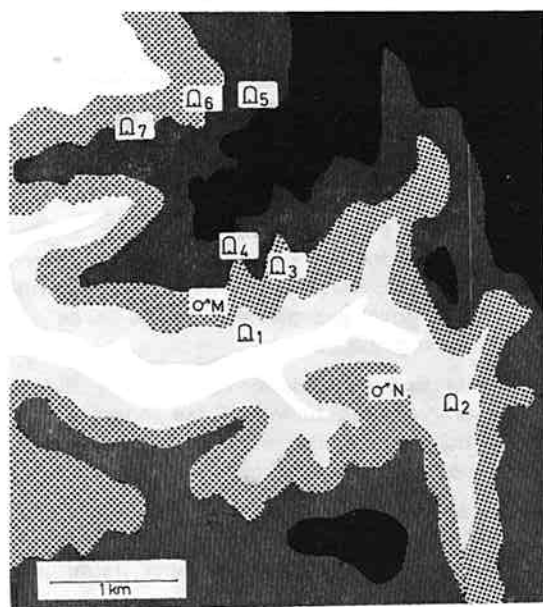

fig. 1A. Ligging der bijenstanden en darrenverzamelplaatsen nabij Frankfurt (Duitsland) (uit Ruttner).

In de zomer van 1962 heeft Prof. F. Ruttner samen met zijn broer H. Ruttner in Lunz (Oostenrijk) de eerste serie proeven gedaan om meer inzicht in het vlieggedrag van de darren te krijgen. De darren bleken te vliegen tussen de 10 en 30 meter boven de grond, ofwel vlak boven de boomtoppen. De darren volgen een koningin wel zowel naar boven toe (tot 40 meter boven de grond) als tot op de grond, maar dit volgen duurt nooit lang en de darren gaan haar daarna niet op die hoogten, waar normaal geen darren voorkomen zoeken. Komt de moer op „darren-

hoogte”, dan tonen de darren echter direct weer belangstelling.

Darren houden zich inderdaad op de d.v.p.'s op; daarbij speelt de afstand d.v.p.-stand geen rol; d.w.z. het is niet zo, dat de afstand tussen d.v.p. en stand de grootte van de darrenpopulatie bepaalt. De zomers van 1963 en 1964 werden eensdeels benut om na te gaan of de in 1962 gevonden d.v.p.'s nog op dezelfde plaatsen lagen. Daarnaast werd ook gevonden, dat darren langs gedefinieerde banen naar de d.v.p. komen. (Een vertaling van het verslag over dit deel van onderzoek van Prof. Ruttner kunt u in Bijenteelt 1966 vinden, de no's 9, 11 en 12).

Verdeling der darren over de d.v.p.'s

Gedurende de zomers van 1965 en 1966 werd in Lunz en in de buurt van Frankfurt getracht na te gaan hoever een dar vliegt en hoe hij van stand naar d.v.p. komt en weer terug.

In een aantal volken werd 80 à 90 % van de daarin aanwezige darren gemerkt (met verf op de thorax), zodat in de twee zomers in totaal 41.000 darren gemerkt waren. Daarnaast werden op de d.v.p.'s darren gevangen en gemerkt (4132 stuks). De in figuur 1 (uit het werk van Prof. Ruttner overgenomen) aangegeven bijenstanden blijken allemaal darren voor meerdere d.v.p.'s te leveren. D.w.z. er is geen d.v.p. gevonden waar alleen darren van één enkele stand kwamen.

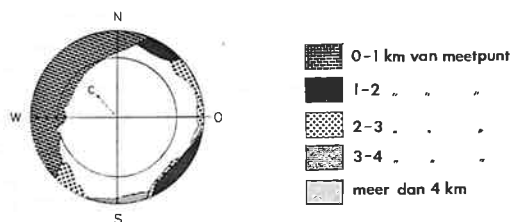

fig. 2. Een zg. Horizontogram (zie tekst) (uit Ruttner).

De d.v.p. C in figuur 1 is de verzamelplaats Seekopfsattel (zie Bijenteelt 1966). Op Seekopfsattel zijn geen darren van stand 9 waargenomen, maar wel van de 18 andere standen in de omgeving. De afstand van de diverse standen tot Seekopfsattel ligt tussen 1 en 5,2 km (stand 9 slechts 1,7 km). De afstand van stand 4 naar d.v.p. A bedraagt 6,3 km; ondanks deze grote afstand is er op A een dar gevangen, die die afstand gevlogen had.

Uit de door Ruttner gepubliceerde getallen blijkt, dat een d.v.p. vanuit een bepaalde stand drukker bezocht wordt dan andere d.v.p.'s; dit hoeft echter geenszins de dichtstbijgelegen d.v.p. te zijn. Op d.v.p. B bijvoorbeeld kwamen meer darren van stand 17 (3,9 km ver weg) dan van stand 16, hoewel deze veel dichterbij d.v.p. B ligt (1,05 km).

wordt vervolgd

Nieuwe ontwikkelingen in de koninginneteelt

drs. J. P. v. Praagh, Lab. voor Verg. Fysiologie, R.U. Utrecht.

Alvorens recente ontwikkelingen in de Duitse koninginneteelt en rasverbetering te bespreken, lijkt het zinvol eerst een aantal begrippen te verduidelijken.

In de koninginneteelt, zoals de Nederlandse imker die bedrijft, vallen twee essentieel verschillende benaderingsbewijzen aan te geven.

1. Het verder telen met het **beste** volk van de stand; deze werkwijze zal ik verder het telen van **prestatie** koninginnen noemen; dit resulteert in **prestatie volken**.
2. Het verder telen met het meest **raszuivere** volk, b.v. Krainer of Kaukasier; de teelt van **ras**koninginnen, die na bevruchting op goed geïsoleerd liggend bevruchtungsstation¹⁾, **ras**-volken opleveren.

Alhoewel beide methoden uiteindelijk ten doel hebben de honingopbrengst voor de imker te verbeteren, is de benadering verschillend en daardoor ook het te verwachten resultaat.

Trachten we nu van beide werkwijzen het voor en tegen naast elkaar te zetten dan vinden we:

Bij de teelt van **prestatie** koninginnen, gevolgd door bevruchting op de stand, is het uiteindelijke resultaat, onzeker; we kunnen als imker alleen proberen voor een overmaat van de gewenste darren te zorgen, zodat de kans op paring met de door ons geselecteerde darren toeneemt.

Bij de teelt van **ras** volken, gaat men er van uit, dat het niet inheemse ras, waarmee men werkt een betere opbrengst geeft, dan de inlandse bijen. Uit het werk van b.v. LOUVEAUX, blijkt echter dat bij hem de lokale bij het best voor z'n taak in dat gebied geschikt is. Met een geïsoleerd bevruchtungsstation zoals Schiermonnikoog en met een strenge selectie der darrenvolken is het mogelijk een ras raszuiver te houden.

Om de zaak nog gecompliceerder te maken kennen we ook nog de **gebruikskruising**; een in de

bijenteelt nogal onbekende wijze van selectie, maar in vele andere takken van landbouw en veeteelt geen onbekende.

Men heeft gevonden, dat de kruising van twee bepaalde raszuivere individuen (zg. lijnen), een veel grotere melk/honing opbrengst geven kan, dan elk der zuivere rassen. Bij een dergelijke kruising, versterken als het ware de goede eigenschappen van beide ouders elkaar. In de selectieteelt noemt met dit het **heterosis**-effect. In de eerste nateelt van twee verschillende (raszuivere) lijnen versterken de goede eigenschappen van elk der lijnen elkaar. Dit gebeurt nadrukkelijk **alleen** in de eerste nateelt, in de F-1.

Verder telen met deze eerste nateelt is zinloos!!; we moeten weer van de raszuivere ouders uitgaan; vandaar de term **gebruikskruising**, in ons geval **gebruiksmoeren**; de derde wijze van koninginneteelt.

Hierbij is een combinatie van prettige eigenschappen van een uitheems ras mogelijk met een goede aanpassing aan de lokale situatie, terwijl beide factoren elkaar nog versterken.

Twee van de drie genoemde methoden stuiten in de (Nederlandse) praktijk op moeilijkheden: de **ongecontroleerde paring** tijdens de bruidsvlucht.

In Duitsland heeft men in navolging van b.v. Polen en de Verenigde Staten, deze problemen ondervangen door te grijpen naar een in andere takken van veeteelt allang beproefde methodiek voor rasverbetering: de kunstmatige inseminatie (K.I.). Het frappante van de Duitse opzet is echter, dat men daar in wezen alle drie de wijzen van rasverbetering toepast, al naar de wens van de imker/koninginneteler.

Aan de hand van een historisch overzicht zal dit wel duidelijk worden.

In de herfst van 1968 kwam men tot concretisering van de wens, om uitgaande van de DEUTSCHEN IMKERBUND (D.I.B.) een K.I.-station voor de bijenteelt te bezitten. In mei 1969 werd officieel melding van de oprichting van het K.I.-station gemaakt; in juni 1969 de eerste kunstmatige inseminaties, t.b.v. de Duitse imkers!

In hetzelfde jaar (1969) werden door het K.I.-

¹⁾ Zie voor informatie over de betrouwbaarheid van bevruchtungsstations b.v. Die Biene 7 1970 pag. 199 t/m 202. Inhoud van lezingen van Prof. D. F. Ruttner, Dr. F. K. Böttcher, Dipl.-Ing. H. Ruttner, Dr. K. Dreher.

station al 240 moeren aan imkers afgeleverd. Voor wetenschappelijk onderzoek werden in dat jaar zo'n 260 moeren geïnsemineerd. Door de Duitse regering werd een aanvankskrediet van 25.000 DM. beschikbaar gesteld.

Prof. D. F. Ruttner, de „motor“ van dit project, biedt de Duitse imkers de volgende mogelijkheden voor het seizoen 1970:

1. Inseminatie van door de imker geleverde moeren, met door de imker geselecteerd darrensperma. Dit levert de imker van zijn eigen teelt-materiaal prestatie-volken. Kosten 28,— DM per leggende moer.
2. Aanschaf van geïnsemineerde moeren.
 - a. ofwel Carnica-Troiseck,
 - b. ofwel beproefde Carnica kruisingen.

Deze laatste moeren dienen als teeltmoeren voor op de stand te bevruchten koninginnen. De K.I.-moeren dienen dus als moeders voor de **gebruiksmoeren**. Eén K.I.-moer levert een aantal imkers de op de stand te bevruchten **gebruiksmoeren**, waarbij heterosis optreedt. Hierbij gaat met opzet de raszuiverheid verloren. Beide teeltlijnen (2a en b) hebben bewezen bij paring met „wilde“ darren een sterk heterosis effect op te leveren. Kosten 40,— D.M.; 28 voor K.I., 12 voor de moer.

Voor de duidelijkheid dient gesteld te worden dat genoemde rassen en lijnen ook via K.I. raszuiver gehouden worden.

In 1970 zijn 600 koninginnen afgeleverd, dit is mede mogelijk geworden doordat men vroeg in het voorjaar (maart t/m mei) in Tunesië een depôt van het K.I.-station van de D.I.B. had ingericht. Voor half mei had men daar al 100 koninginnen geïnsemineerd.

Ca. 50% van de in 1970 uitgevoerde inseminaties, betrof een zg. loon-inseminatie; d.w.z. de imker of de koninginneteelt-club leverde zelf de te insemineren moeren en de te gebruiken darren.

M.i.v. het seizoen 1971 is het inseminatie-station, vanuit het instituut van Prof. Ruttner, die voor de opleiding van de inseminatoren heeft gezorgd, verplaatst naar het instituut van Dr. v. Maul in Kirchhain.

De Duitse imkers hebben voor dit seizoen de beschikking over: Troiseck (Carnica) koninginnen, geïnsemineerd met Sloweens Carnica darren sperma. Deze kruising levert F-1 hybriden die na stand-bevruchting sterke volken opleveren; **gebruiksmoeren**. Dr. v. Maul wijst de imkers er met nadruk op dat met de F-1 hybride niet verder geteeld moet worden, omdat de F-2, dus dochters van de F-1 hybride, al veel slechtere eigenschappen hebben, dan hun moeder. Het

door selectie en kruising verkregen samenspel, zoals het in de F-1 hybride mede ten gevolge van het heterosis-effect optreedt, splitst zich in de F-2 generatie nl. alweer uit. Dit is een in de erfelijkheidsleer bekende gang van zaken.

Dr. v. Maul heeft voor de imkers of koninginneteelt-clubs die met eigen materiaal willen werken een kunststof zevenraams „bevruchtungs“-kastje ontwikkeld. Hetzelfde kastje is ook geschikt om het voor de K.I. benodigde darrenvolkje te huisvesten. Veel aandacht is besteed aan een constructie die voor de inseminatie prettig werkt.

De koningin en de darren, beide geslachtsrijp, worden naar Kirchhain gezonden; alwaar voor kunstmatige inseminatie gezorgd wordt. (teelt van **prestatie**-moeren, waarbij de onzekere factor bruidsvlucht geëlimineerd is.)

Gedurende de maand mei zal er weer in Tunesië gewerkt worden. De prijzen zijn niet hoger dan in 1970.

Na dit uitgebreide exposé over de Duitse inzichten met betrekking tot de rasverbetering, en over de realisering van deze ideeën terug naar de Nederlandse situatie.

De realiteit is, dat de koninginneteelt bij ons praktisch elke wetenschappelijke ondergrond en steun ontbeert. Dit is m.i. voornamelijk een financiële kwestie.

De techniek van de kunstmatige inseminatie wordt echter bij ons in Nederland ook beheerst; toepassing echter alleen voor zuiver wetenschappelijk onderzoek. Zie b.v. het werk van VELTHUIS & SOMMEYER.

Tot slot zou ik willen stellen, dat, indien de Nederlandse imkers hun Duitse collegae willen volgen, ze gezamenlijk en samen met de Nederlandse bijenonderzoekers, naar een in de Nederlandse situatie realiseerbare vorm zullen moeten zoeken.

De auteur hoopt dat dit artikel een begin op deze weg kan zijn.

Geraadpleegde literatuur:

- v. MAUL; ADIZ (3), 1971, 5, p63 t/m 66;
RUTTNER F. Die Biene (2) 1970, p49 t/m 51;
RUTTNER F. ADIZ (1) 1971, 5, p 13;
VELTHUIS, H. H. W. & SOMMEYER M. J. Apidologie (3), 1970, 1, p343 t/m 346.
Zie voor LOUVEAUX de congresverslagen in de Nederlandse bijenteelt-bladen; Verslag congres München.

De lezer schrijft

KONINGINNEN VOOR DE SOWJET UNIE

800 koninginnen zullen tegen juni uit Oostenrijk verhuizen naar de Sowjet Unie. Hun geboorteplaats is de Imkerschool te Wiener Neustadt, waar zoals bekend sedert enige jaren waardevolle bijenkoninginnen gekweekt worden.

Vanzelfsprekend wordt eerst in de eigen behoefte voorzien maar daarnaast zijn ook de gekweekte koninginnen een waardevol exportartikel geworden.

Vooralsprekend wordt eerst in de eigen behoefte voorzien maar daarnaast zijn ook de gekweekte koninginnen een waardevol exportartikel geworden.

Die Landwirtschaft 1971, 13 p. 14 (Wenen).

Voor u opgezocht uit de bijenliteratuur:

N. v. Suchtelen.

BEES SHOULD WORK HARDER

Nature 226 (1970): 1006

Een Engels onderzoek naar de bestuiving en vruchtzetting in appelboomgaarden heeft uitgezocht, dat uit oogpunt van bestuiving hommels doelmatiger werken dan bijen. Niet alleen gaan de hommels met hun werk door bij lagere temperaturen, maar bovendien bezoeken ze per tijdseenheid ongeveer tweemaal zoveel bloemen dan bijen, terwijl ze ook frequenter van boom tot boom gaan dan andere bestuivende insecten.

Men is derhalve van plan op grote schaal hommels en andere nuttige insecten te gaan kweken, waarvan de populaties te klein zijn wanneer de fruitbomen in bloei staan.

Landbouw-documentatie 27 (1971) 11:261.

Voor u opgezocht uit de bijenliteratuur:

N. v. Suchtelen.

SPAN VOL, 14 no. 1, 1971, pag. 3

Een uniek systeem gebaseerd op een de bossen rondtrekkende bijenteelt, ontwikkeld sinds de tweede wereldoorlog, heeft de Australische ho-

ning productie per volk tot de hoogste van de wereld gevoerd.

De gemiddelde productie tussen 1963 en 1971 was 55 kg. per volk.

De tweede rang was Canada met 49 kg. per volk.

Het vergelijkbare cijfer voor Amerika was 23 kg. en voor West Duitsland 8 kg. De Australische honingindustrie is geconcentreerd in de nectar leverende Eucalyptus bossen. Deze leveren ongeveer 95% van de nationale honing-oogst.

De verschillende soorten van Eucalyptus leveren een verscheidenheid in honingsmaken waarvan vele van goede kwaliteit zijn en eigen aan dat land.

Het rondtrekkende systeem is nu de basis voor de commerciële bijenteelt geworden in Australië. Bijenstanden worden gewoonlijk zes tot acht maal verplaatst in het acht maanden durende seizoen.

Een typische handelsproducent rijdt per jaar wel 22500 km met zijn vrachtwagen en daarbij nog eens 11250 km met zijn personenwagen op zoek naar een standplaats vooruitlopend op het goede bloeiseizoen.

Eenheden van 400 of meer volken verzekeren één man een voldoende inkomen zonder dat hij andere bronnen van inkomsten nodig heeft. De kosten van reizen en transport maken wel tot 60% van de kosten van de honingproductie uit.

Soorten of groepen van soorten bloeien meestal gezamenlijk in een gebied. Indien de ene honingstroom is beëindigd laadt de bijenhouder de volken op zijn vrachtwagen en begeeft zich naar een andere, van te voren uitgezochte plaats, soms honderden kilometers verder, waar een andere Eucalyptus is begonnen te bloeien.

De grotere trekkende bijenhouders gebruiken speciaal ontworpen machines zoals mechanische apparatuur om de kasten op de wagen te laden.

Verplaatsbare installaties om de honing te slingeren zijn vroeger in gebruik geweest maar er is nu een groeiende neiging om meer efficiënte installaties op een centrale plaats te gebruiken.

Voor u opgezocht uit de bijenliteratuur:

N. v. Suchtelen.

OVER MEZENPLAAG EN NOG WAT

Ervaringen hebben ons geleerd dat de mezen soms in het geheel geen schade aanrichten bij bijen.

Zij verorberen dan alleen de dode, oude of uitgeworpen bijenlijkjes. Maar in een ander stadium kunnen deze mooie vogeltjes zeer veel schade aanrichten bij bijen.

B.v. in de zomer, wanneer vader en moeder mees voor tien of meer jongen moeten zorgen, en het voedsel niet kunnen aanslepen, pikken zij zoveel bijen als ze maar kunnen verschalken.

Ook in de winter '69-'70 was de overlast zeer groot.

Beukenoten waren er weinig of helemaal niet.

Het voeren in een voerhuisje of voerhuis met rijkelijk vet, noten, appels e.d. gaf wel wat verlichting maar afdoende was het niet.

Ook in het voorjaar blijft het niet beperkt tot bijenlijkjes. Iedere waterhaalster wordt, wanneer de bijen door een lage schommellende temperatuur wat koud en traag zijn, van de vliegplank gekaapt.

Je staat machteloos!

De plaag bij mij was zo groot dat de muizen vallen, onder de kasten geplaatst, het eerst gevuld waren met mezen, zodat ik genooddakt was de muizen te laten leven bij mijn bijenkasten, om de mezen te sparen.

Een van onze imkers, tevens vogelliefhebber en vogelkweker, die veel last van de mezen had, plaatste van vier bakstenen en een mik, een val. Vijf of soms zes mezen werden er per dag mee gevangen.

Een klein stukje van de staart schuin afgeknipt en dan weggebracht naar het bos en op 1½ km afstand van zijn huis losgelaten.

Sommige mezen waren eerder thuis dan zichzelf. Later werden zij ongeveer 4 km weggebracht; daarna kwamen zij niet terug.

Kunnen wij wat tegen deze mezenplaag doen? Ja, toch wel.

In Zwitserland zag ik zeer vaak dat een poes of kater aan een lijn, de wacht moest houden bij het kippenhok tegen de mussenplaag, daar anders al het kippenvoer door de mussen werd weggehaald.

Op die manier zouden we dus tegen de mezen een poes kunnen gebruiken, al was het maar twee keer per dag een half uur.

Gelukkig dat onze bijen geen hinder ondervinden van de bijeneters. Deze bijzondere, mooie vogels, in de grootte van een merel, kunnen ongelooflijk veel bijtjes aan.

De bijeneters zijn een enkele keer als dwaal-

gast in België en Nederland gesignaleerd, maar waar zij meer inheems zijn, zoals in Roemenië en Bulgarije, zijn zij voor de bijenhouders een ware plaag. De bijenhouders laten dan het liefst door een roofvogel b.v. valk, die bij ons beschermd is, aan een lijn, zoals met in Zwitserland met zijn poes doet, de bijenvolken beschermen.

Zie ons Groentje 1940 bladzijde 31, waarin de bijeneter „Merops Apiaster” beschreven staat.

Mijn vermoeden was dat bij een eventuele namaak poes of valk, de mezen zouden wegblijven.

Er hangt nu bij mij op 6 à 7 meter hoogte, een van hout gesneden valk met gespreide vleugels aan een onzichtbare nylondraad.

Bij windstil weer draait de vogel zich steeds.

Bij weinig wind, die vat heeft op de omlaag gesneden staart en de holle vleugels lijkt het alsof de valk een duikbeweging maken wil.

Er komt geen mees meer bij de kasten. Je hoort ze wel waarschuwend kwetteren. Ook de spechten zullen nu niet meer komen kijken.

Oorthuis-Leusden.

DE LEZER SCHRIJFT

Hoewel er de laatste tijd geen vragenrubriek in het Groentje staat, zou ik toch graag drie vragen afvuren en zo mogelijk antwoord krijgen.

1. De laatste jaren wordt af en toe geschreven, dat de te voeren suikerstroop niet gekookt hoeft te worden. Dit lijkt me geen goed advies, omdat de suiker, die we voor de bijen betrekken, niet altijd erg zuiver behandeld blijkt te zijn. Soms lijkt het wel van de grond opgeveegd en bijna altijd komt er bij het oplossen een nare lucht vrij. Er zal dus ongetwijfeld een groot aantal gist- en schimmelkiemen in de suiker voorkomen, zodat verhitte van de stroop de houdbaarheid zeker zal verhogen.

Of zijn er andere factoren die het wenselijk maken, de suiker koud op te lossen?

Er zijn vroeger proeven genomen met conserveermiddelen in de stroop, die een groter aantal overlevende bijen na de winter ten gevolge hadden. Dit dus ook om gisting in de suikerstroop te voorkomen. Naar aanleiding van deze proeven, voeg ik nu citroenzuur en kaliumsorbaat toe aan de suikerstroop. Is deze laatste stof onschadelijk voor de bijen? Het voedsel wordt goed opgenomen. Jammer genoeg ben ik niet in staat vergelijkende proeven op te zetten (te weinig volken), maar verwacht wel de houdbaarheid van de stroop te hebben verbeterd. De genoemde middelen komen zoals u mis-

schien weet, voor in de natuur en zijn niet erg duur. De concentratie hoeft slechts 1 à 2 pro mille te zijn, terwijl 2 x zoveel citroenzuur als kaliumsorbaat toegevoegd dient te worden. De laatste stof wordt dan omgezet in sorbinezuur, terwijl tevens een gunstige pH ontstaat.

2. Dit najaar viel het me op, dat veel bijen net als de wespen op afgevallen pruimen zaten. Ze maken dan de indruk niet erg fit meer te zijn. Ook lagen er steeds wat bijen in de vijver.

Houden deze feiten verband met elkaar en heeft men het meer waargenomen? Er waren nog drachtplanten genoeg in bloei, die ook wel bevlogen werden. Hommels heb ik niet op de pruimen gezien.

3. Is er al eens een wetenschappelijk onderzoek verricht naar de meest geschikte ruimte, die men een bijenvolk kan geven? Er worden nogal eens m.i. tegenstrijdige adviezen gegeven, zoals veel ruimte geven om de zwermduft te beteugelen, verkleinblokken in de bak om de warmtehuishouding op peil te houden, terwijl de wasraat toch een uitstekend warmte-isolerend vermogen heeft? In het ene boek leest men: „gebruik een dekplank” (maar dan kan er warmte wegstromen langs de boven- en zijkant van de bak), in het andere wordt een dekkleedje aanbevolen. Over kastverwarming lezen we niets meer en toch is het probleem ruimte en warmte naar mijn gevoel zeer belangrijk voor onze bedrijfsmethoden.

Ziehier mijn vragen; bij voorbaat dank ik u voor de beantwoording.

A. Kok - Kwadijk

Antwoord op de vragen van de heer A. Kok te Kwadijk

Antwoord vraag 1

Het is inderdaad niet noodzakelijk de suiker te koken. Een andere vraag is of het niet nuttig is de suikeroplossing tot koken te verhitten. Het is wel waar dat er in de suiker gisten en schimmels aanwezig kunnen zijn en deze kunnen schadelijk zijn voor de bijen. Om gisting te voorkomen zou het voldoende zijn de suiker tot $\pm 70^\circ \text{C}$ te verhitten, maar koken kan geen kwaad.

Omdat het koken van de suiker vaak nogal wat moeilijkheden oplevert, vooral voor grotere standen, zijn de laatste jaren op Ambrosius-hoeve nogal wat proeven genomen met middelen, die gisting tegen gaan. Superol blijkt goed te voldoen (2 tabletten per 10 l suikeroplossing). Zeer belangrijk is ook dat de suiker snel opgenomen wordt, waardoor de kans op bederf veel geringer is. Men moet dus sterke volken

inwinteren en tijdig voeren. Het toevoegen van zuur is niet aan te bevelen, omdat zuur omzettingen in de suiker teweeg brengt, waarvan de tussenprodukten schadelijk zijn voor bijen.

Zuur toevoegen zou alleen nuttig kunnen zijn, als het water kalkhoudend is en dan slechts zoveel als nodig is om het water te neutraliseren.

Antwoord vraag 2

Dat bijen op overrijpe vruchten vliegen is heel gewoon. Deze vruchten gaan gemakkelijk tot gisting over en misschien hebben de bijen wel wat veel alcohol naar binnen gekregen, zodat ze minder fit waren. Of was misschien de temperatuur wat te laag?

Ik geloof niet dat er verband is tussen de pruimen en het verdrinken van de bijen in een vijver.

Antwoord vraag 3

De ruimte die een bijenvolk nodig heeft, hangt helemaal van de omstandigheden af. Een sterk volk samengeperst in twee broedkamers zal zich zeker op zwermen gaan toeleggen. Een derde bak — en bij goede dracht een vierde — is dan beslist noodzakelijk. In de winter heeft een bijenvolk genoeg aan 8 Simplexramen. In een bak waarin 10 ramen kunnen, moet men dan een verkleinblok hangen, niet voor de warmte, maar om te voorkomen dat de bijen raten bijbouwen.

Hoe bij een goed sluitende dekplank warmte weg kan stromen, is mij niet direkt duidelijk. Een goede dekplank sluit beter af dan een slecht dekkleedje. Dekplanken hebben grote voordelen boven dekkleedjes. Denk alleen maar eens aan de wasmotten!

Over kastverwarming lezen we inderdaad weinig meer. Er zijn zeer veel proeven mee genomen. De resultaten waren nogal wisselend, maar in het algemeen voor met ons vergelijkbare streken negatief. „Men kan de natuur niet dwingen.”

J. Mommers

DIE DIERENBESCHERMER TOCH!

Een telefoontje: „Kom toch eens, er zit een zwerm wespen in de tuin, we weten ons geen raad. Van de gemeente zeggen ze: daar bemoeien we ons niet mee, en van de dierenbescherming: wij zijn in de wereld om de dieren te helpen en niet om dood te maken. We komen niet!”

HET WAS HOMMELES

Daar ging de telefoon. Of ik spoedig wilde komen want er was een troep bijen, hommels of wespen die hadden het mezenkastje in de tuin, in gebruik genomen en nu vliegen die insecten vlak langs je hoofd.

Het bleek bij onderzoek dat grote hommels de boosdoeners waren. Het kastje hing 2½ meter boven de grond in een boom. Met veel ijver

vergaarden die hommels stuifmeel. Er zat rond het viëggat een ware koek van het stuifmeel dat bij het neerkomen van de hommels tegen het kastje plakte.

Aangezien ook hommels nuttige insecten zijn, kwam men overeen er voorlopig niets aan te doen.

Wellicht kunnen wij straks een mooi bouwsel bewonderen.

Officiële mededelingen

Vervoersverbod bijenvolken in verband met mijtziektebestrijding.

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Gelet op artikel 2 van de Bijenwet 1947, Stb. H. 13;

BESLUIT:

Artikel I

De beschikking van 23 december 1968, nr. J 3413, Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken, Stcrt. 253,*) wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 1 wordt gelezen:

Het is verboden bijen te vervoeren van en naar het grondgebied van de gemeenten Baarle-Nassau, Bladel en Netersel, Hoogeloon c.a., Leende, voor zover gelegen ten zuiden van de verkeerswegen Valkenswaard - Leende en Eindhoven - Maarheeze, en Valkenswaard.

Artikel II

Deze beschikking treedt in werking met ingang van de dag volgende op die harer bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant.

's-Gravenhage, 5 januari 1971.

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ,

Voor deze,

DE SECRETARIS-GENERAAL,

(w.g.) Van Setten.

*) laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 8 juli 1969, Stcrt. no. 130.

Toelichting

Bovenstaande beschikking houdt in dat het bestaande vervoersverbod van bijen van en naar een aantal gemeenten in Noordbrabant wordt opgeheven voor wat betreft de gemeenten, Bergeijk, Eersel, Hooge en Lage Mierde, Luijckgestel, Riethoven, Reusel, Vessem en Westerhoven.

Verkiezing Hoofdbestuur

De Hoofdbestuursleden voor de Groepen Groningen, Overijssel West en Betuwe, resp. de Heren R. H. Geskes, H. A. Habers en B. Th. Kinkelaar zijn bij enkele kandidaatstelling herkozen. In plaats van de niet herkiesbare H.B.-leden voor de groepen Drente en Noordholland resp. de Heren P. Wychman en O. de Vries zijn, eveneens bij enkele kandidaatstelling gekozen: voor Drente de Heer J. Snoek, Anreperstraat 107, Assen en voor Noordholland de Heer B. C. Dekker, Veldhuis 14, Oostwoud. Tel. 02291-508.

De heren O. de Vries en P. Wychman werden in 1967 in het H.B. gekozen. Reeds vanaf deze plaats willen wij beide heren hartelijk danken voor het vele werk dat zij in en voor het hoofdbestuur hebben verricht. Hun opvolgers heten wij van harte welkom. Wij hopen dat zij in hun nieuwe functie veel nuttig werk zullen kunnen doen.

NIEUW TELEFOONNUMMER BIJENHUIS

Met ingang van 18 december a.s. is ons telefoonnummer gewijzigd in **1 28 63**

AFDELINGSNIEUWS

STICHTSE IMKERSDAG EN HONINGKEURING WAS EEN GROOT SUCCES

De provinciale Stichtse imkersdag 1971, tevens honingkeuring is een groot succes geworden. Een propvolle zaal met 120 gezellige imkers, een vijf-man-sterke jury, tot over de oren in de honing, goede lezingen, leuke film en dia's, een zwermpje gastheren en -vrouwen met bergen broodjes en sloten koffie, maakten deze vijfde Utrechtse imkersdag tot een echt imkersfeestijn.

Jubilerende afdeling won wisselbeker

De Stichtse imkersdag werd dit jaar georganiseerd door de afd. Loenen aan de Vecht, die op deze dag tevens het 20 jarig bestaan van de afdeling vierde.

Alle leden van de jubilerende afdeling hadden, in samenwerking met het Utrechtse hoofdbestuur en de afd. Bunnik/Houten, medegewerkt om in gebouw Salvatore te Breukelen de imkers een gastvrij onthaal te bieden. Als kroon op het werk kon voorzitter Nijman de wisselbeker voor de Utrechtse afdeling met de beste resultaten in ontvangst nemen van burgemeester T. Bijleveld uit Breukelen. De honingwisselbeker voor de hoogst geklasseerde individuele inzender ging naar de heer E. Hulsman, van afd. Loenen.

Fraaie honingexpositie

Er werd dit jaar veel honing ter keuring gebracht. Maar liefst 54 imkers uit 13 afdelingen hadden gezorgd voor 169 inzendingen in 8 categorieën. De jury, bestaande uit de H.H. Ir. J. Pettinga, G. v. d. Weert, H. G. Maagendans, A. Laban en L. G. Hensels, heeft vijf uur lang gewerkt om de enorme hoeveelheid honing te keuren. Bij elke inzending werd een keuringsrapportje van de jury gegeven, zodat elke imker zelf kan nagaan in hoeverre hij de verzorging van zijn produkt nog kan verbeteren. 's Middags bracht Ir. J. Pettinga, namens de jury verslag uit. Wat opvalt is het

Juryleden aan het werk. Van links naar rechts de H.H. L. G. M. Hensels, A. Laban en G. v. d. Weert.

verheugende feit dat de kwaliteit van de tentoongestelde inzendingen elk jaar beter wordt. Zeer fraai waren de honingstukken in de klasse „experimentele vormgeving“. In de fraaie mand van een van de eerste prijswinnaars zat letterlijk alles verwerkt wat met de imkerij te maken heeft: honing, raathoning, honingkoecken, bloemen, waskaarsen, was, mede.

Tijdens elke pauze ontstonden geanimeerde gesprekken.

Burgemeester T. Bijleveld reikte de prijzen uit. In zijn toespraak beloofde de burgemeester, die zelf twee imkerende zoonnetjes heeft (jeugdleden van afd. Loenen) dat er bij de bermbeplanting van de nieuwe 37 km lange weg in het ruilverkavelingsgebied van Breukelen met de wensen van de imkers rekening gehouden zal worden. De honingprijzen werden als volgt toegekend:

Afdelingswisselbeker: afd. Loenen a.d. Vecht.

Wisselbeker voor de best geklasseerde individuele inzender: E. Hulsman, Loenen a.d. Vecht.

Jeugdcompetitie: de eerste prijs voor de jeugdleden ging naar Folkert Koops uit Houten.

Klasse 1, vloeibare honing: 1e prijs voor: L. A. Tanis, afd. Leersum; v. d. Wiel, Robert ter Mors, Driebergen; v. d. Laan, Emmeloord: A. Ligtenberg, E. Hulsman, Loenen; J. Vermeulen, afd. Bunnik, A. Koops, Folkert Koops, J. L. Trip, H. v. d. IJssel, afd. Bunnik; G. v. Ekris, Loenen; F. W. Görtelmöller, afd. Leersum; H. v. Dam, Bunnik; Langenberg, P. J. Beens, J. Haalboom, K. Goudswaard, K. v. d. Kamp, Gijsbertse, Driebergen; F. v. Os, Bunnik; Blom, Culemborg; Mevr. Doude-v. Troostwijk, Loenen.

Klasse 2, gekristalliseerde honing: 1e prijs: H. v. Dam, Bunnik; E. Hulsman, Loenen; B. v. d. Laan, Emmeloord.

Klasse 3, heide slinger honing: 1e prijs: J. Vermeulen, A. Ligtenberg, E. Hulsman.

Klasse 4, heide raat honing: 1e prijs: F. W. Görtelmöller.

Klasse 5, zomer raat honing: 1e prijs: F. W. Görtelmöller, P. J. Beens, B. v. d. Laan.

Klasse 6, brokhoning: 1e prijs: B. v. d. Laan.

Klasse 7, verpakking en opmaak van honing: 1e prijs: B. Th. Barten, Bunnik; E. Hulsman.

Klasse 8, experimentele vormgeving: 1e prijs: E. Hulsman, Mevr. v. Enst, Loenen.

Wilde bijen en bijenweide

Terwijl de jury de honing keurde, volgden de imkers in de zaal de voordrachten over de bijenweide. Allereerst werd een oude drachtplantenfilm van de heer R. P. Groenveld vertoond. Hierna vertelde de heer Walter de Groot uit Loenersloot over zijn tekeningen en nesten van wilden bijen. Na de gezamenlijke (gra-

tis) broodmaaltijd konden de liefhebbers „op de kist” in de imkers-speakers corner. De tentoonstelling werd bekeken en imkersartikelen waren te koop in de stand van het depot van afd. Bunnik/Houten.

Door de heer L. G. Hensels, assistent in Limburg bij het Rijksbijenteeltconsulentschap, werd een interessante lezing gehouden over „Het werkterrein van de bijen”. In zijn praatje-met-dia's over de bijenweide wist de heer Hensels de Utrechtse imkers te overtuigen van het belang van een goede samenwerking tussen organisaties op het gebied van de natuurbescherming en de imkersbonden. Om vijf uur sloot h.b. lid C. Pater Jzn. de Stichtse imkersdag met een dankwoord aan alle medewerkers en een opwekking aan alle deelnemers om in de afdelingen propaganda te maken voor verbetering van de bijenweide en te zorgen voor een even mooie Stichtse Imkersdag 1972.

AFDELING TER APEL

De cursus in bijenteelt voor beginnende imkers, die in februari in Ter Apel van start ging, werd op 29 oktober op gezellige wijze besloten.

Na een klein theoretisch examen te hebben afgelegd, werden de getuigschriften uitgereikt door de heer Ir. J. J. Pettinga, Rijksbijenteeltconsulent. Twaalf cursisten brachten de cursus tot een goed einde.

Tevens was de Inspecteur van het Rijkstuinbouwconsulentschap de heer G. v. d. Sluis aanwezig.

De interessante theorie- en praktijklessen werden door resp. de heer J. T. M. Rügen uit Stadskanaal en de heer K. van Deursen uit Ter Apel (nu Paramaribo) verzorgd.

Bij genoeg belangstelling, kan in januari, te Ter Apel, de cursus voor gevorderden van start gaan. Indien u een cursus voor beginners heeft gevolgd en deel wilt nemen aan deze vervolgcursus, kunt u zich nu reeds hiervoor opgeven. Voor opgave, of nadere inlichtingen hierover, kunt u zich wenden tot het sekretariaat van de afdeling Ter Apel t.n.v. L. Engelgeer-Booms, Laan van de Bork 294, Emmen, tel. 05910-24723.

CURSUS DELFT

De afdeling Westland organiseerde dit jaar een succesvolle beginners praktijkcursus te Delft. De leraar, de heer Van Vliet uit Zoetermeer moest helaas om gezondheidsredenen na de eerste les verstek laten gaan. De heer C. Pater Jzn. uit Bunnik verving hem en gaf de laatste 16 lessen. In tegenwoordigheid van Ir. J. J. Pettinga, aanwezig namens het Rijksbijenteeltconsulentschap en de Inspectie Landbouwwonderwijs, werd op 18 sept. de eindles gehouden. In de bijenstal van de Middelbare Tuinbouwschool voor meisjes, „Huis te Lande” te Rijswijk, werd eerst praktisch in de bijen gewerkt, waarna aan de cursisten door de Hr. Pater nog enkele vragen gesteld werden. Na afloop reikte de heer Pettinga aan 10 van de 15 cursisten de cijferlijsten uit. De 10 geslaagden zijn: A. C. v. d. Bosch, Schipluiden, Mevr. A. van Heest-Verloop, J. van Hoof, Den Haag, Mevr. W. Pavim-Verboom, P. J. Pateer, W. G. van Sambeek, Delft, N. A. v. d. Dreft, 's-Gravensande, Mevr. J. A. Seedorf uit Rotterdam, J. J. Steding, Leiderdorp, Erik Smit uit Den Haag.

C. Pater

CURSUS LEIDEN

De eindles van de beginners (praktijkcursus) te Leiden werd op 18 september gehouden in de tuin en een lokaal van het Sted. Gymnasium te Leiden. Namens de Inspectie Landbouwwonderwijs en het Rijksbijenteeltconsulentschap was de heer Pettinga aanwezig. Deze prees cursisten en bijen om hun rust en zachtaardigheid gedurende de urenlange behandeling van de volken. De volken, die speciaal voor de cursus uit Bunnik aangevoerd waren, stonden de gehele zomer in Leiden, waar ze het goed deden. Na het praktisch en schriftelijk examen reikte de heer Pettinga de overgangscijferlijsten uit. De heer H. v. d. Post bedankte namens bestuur en cursisten de leerkracht Mej. E. S. C. Jasperse uit Bunnik voor het gegeven onderwijs. Negen van de 17 cursisten werden bevorderd tot de gevorderdencursus: J. J. J. van Beek, H. Bennekers, Peter v. Dam, W. Nagtegaal, C. Wouterse allen uit Leiden, J. de Frankrijker uit Boskoop, Ronald Honkoop uit Sassenheim, C. J. Rotteveel uit Oegstgeest en G. J. Sterkenburg uit Noorden.

E. S. C. Jasperse

Geslaagden in Bunnik

De Praktijkcursus Bijenteelt voor beginnende imkers te Bunnik werd op 25 sept. afgesloten met een praktische eindles. Aanwezig waren namens de inspectie Landbouwwonderwijs de heer J. Donk en de heer Ir. J. J. Pettinga namens het Rijksbijenteeltconsulentschap. Op de bijenstal van de leerkracht Mej. E. S. C. Jasperse, werden de volken klaargemaakt voor de winter, voerbakken afgenomen en korfvolken gewogen. Na afloop van de eindles werden in het Theehuis pannekoeken geconsumeerd en de cijferlijsten uitgereikt. Veertien cursisten slaagden: S. Boonzaayer, Th. Kroes en Herman Kroes uit Leersum, Jan van Hoof uit Rhenen, C. M. Mattei, De Meern, D. J. Rietveld, Mevr. Rietveld, IJsselstein, H. v. d. IJssel, Benschop, Mevr. E. S. M. v. d. Wielen, W. v. Vulpen, J. L. Trip, Fenna Trip allen uit Houten en H. A. C. van Reede uit Gellicum. De pechvogel van de cursus ontving een bijenvolk. Alle cursisten gaven zich op voor de gevorderdencursus, die inmiddels in 't Goy is begonnen.

Voor de Bijenteeltontwikkelingscursus voor gevorderden slaagden op 12 nov. de heren M. Biel, M. F. Buyks, Y. J. Krol, H. van Someren, J. M. Jongejan en Mej. A. E. Wouters. Van deze Bunnikse cursus werden de theorielessen in de tuinbouwschool in Utrecht gegeven door de heer C. Pater. Aanwezig waren de heren J. van Donk en Ir. J. J. Pettinga.

AFDELING HULST EN OMSTREKEN

Vrijdag 5 november j.l. werd te Hulst in aanwezigheid van de Rijksbijenteeltconsulent Ir. Mommers de eindles gehouden van de cursus:

Bijenteelt voor beginners.

Het getuigschrift kon worden uitgereikt aan: J. de Buck, Terneuzen; G. Cerpentier en M. Cerpentier, te Koewacht; P. van Lier, Koewacht; P. Noorlander, Axel, J. Martens, Heikant; P. en J. Piessens, te Sas van Gent, T. Soeterhaert, Westdorpe.

Bij voldoende deelname zal spoedig gestart worden met een cursus voor gevorderden.

Opgeven daarvoor aan: Dhr. P. R. van Assche, Karel Doormanlaan 7, Terneuzen, Telefoon 01150 - 2628.

Afd. Loenen aan de Vecht e.o.

De eindles van de cursus voor beginners, had plaats op zaterdag 16 oktober in het bijenpark Brulleman te Breukelen.

Namens de inspectie van het landbouwonderwijs was aanwezig de heer J. van Donk en namens de afd. de voorzitter de heer W. Nijman.

De gestelde vragen werden door de cursisten vlot beantwoord.

De heer van Donk deelde mee dat er dit jaar in de prov. Utrecht zeer veel belangstelling bestond voor het bijenteeltonderwijs, en sprak tevens de hoop uit dat de heer Brulleman nog vele cursussen zou leiden, hierna reikte hij aan 14 cursisten het diploma uit, te weten: Mevr. A. M. Doude van Troostwijk, Mevr. M. Bakker-Groot, Mevr. Aalderink, Mevr. E. Verschoor-Kalff, Mevr. C. van Hussen, Mevr. A. Kessler, Carla Kooistra, Marian Bijlenga, Jo Simons, Dancker Bijleveld, Frank Bijleveld, Gosse Bijlenga, Gert Jan Ekris en Martin Aalderink.

De jongste cursist Martin Aalderink kreeg van de heer Brulleman een extra pluim, hij verzuimde geen enkele les en belooft een echte ymker te worden.

De heer Nijman dankte Mevr. Brulleman voor de bijzondere gastvrijheid waarmee zij steeds de cursisten ontving, ook van de belevenissen met de bijen waar hij van vertelde werd zeer genoten.

Mevr. Brulleman ontving bloemen en bonbons. Tenslotte las de heer Brulleman het gedicht voor „De Dikke Dar” wat zeer in de smaak viel. Al met al, een bijzonder fijne middag.

Twintig jaar Afd. Loenen aan de Vecht e.o.

Tijdens de honingkeuring op 6 november werd tevens het feit herdacht dat onze afd. 20 jaar bestaat. Vanaf deze plaats een zeer bijzonder woord van dank aan de voorzitter de heer W. Nijman die in 1951 het initiatief nam tot oprichting der afd. Ik herinner mij nog heel goed de eerste vergadering met een handjevol mensen bij hem thuis. Elk begin is moeilijk en er is in die twintig jaar veel veranderd maar onze vereniging bleef bestaan. Nu hebben wij een zeer actieve en bloeiende afd. en kunnen gerust stellen dank zij **W. NIJMAN**.

H. Brulleman

AFDELING EDE

Dinsdag 12 oktober kwam de afdeling in een ledenvergadering bijeen, waarin de afrekening van de fruit en de polderreis plaats vond.

Dit jaar werd veel gebruik gemaakt van deze georganiseerde reizen, en een ieder kwam er met goed gevulde honingkamers van terug. Daarentegen liet de heide op vele plaatsen verstek gaan.

Het winter programma werd besproken en vastgesteld. Geprobeerd zal worden met een cursus voor beginners en/of gevorderden te starten.

Er werd deel genomen met een stand aan de pluimveetentoonstelling, die drie dagen heeft geduurd.

Over belangstelling viel niet te klagen, zelf vervaardigde kunststraatkaarsen en honing werden te koop aangeboden.

Terugziende mag gesteld worden dat het een goed geslaagde tentoonstelling was.

E. M. Heij

VERGADERING GROEP ACHTERHOEK EN LIEMERS

Donderdagavond 16 december in café DIMMEDAL, Terborgseweg 57 Doetinchem, vlak bij spoorstation; grote parkeerplaats achter.

Vooraf voor afdelingsbesturen; andere leden ook welkom.

De Heer G. van de Weert, Dir. Bijenhuis, spreekt over normalisatie van kuntraat voor Albertikasten. Verder programma voor groep en afdelingen; verlangens ten aanzien van Hoofdbestuur en uitreiking gouden medaille aan de Heer D. Walgemoet uit Steenderen.

I.v.m. hoge portie enige kennisgeving.

63e HONING- EN BIJENMARKT TE EERBEEK GEHOUDEN OP ZATERDAG 25 SEPTEMBER 1971.

Verheugend is het voor de afd. Eerbeek, te mogen constateren, dat dit jaarlijks terugkerend evenement in den lande zoveel bekendheid geniet, dat men zelfs door neerplenzende regenbuien zich niet laat weerhouden om toch in grote getalen naar Eerbeek te komen.

Voor zover de financiën het toelieten is er weer gedaan wat mogelijk was.

Het terrein achter het honingverkoopgebouw was veranderd in een gezellig marktterrein met kramen, waarin fruit-koek-gebak-krentebrood-tabak en sigarenspeelgoed-vis en frites en in het kader van de „Wereldvredesweek” een stand van de 3e wereldwinkel. Tussen deze bonte mengeling waren er ook voor „Het Bijenhuis” en de fa. van Dam flinke ruimten vrij gelaten voor het uitstellen van hun imkersartikelen. Een overdekt podium voor de Muziek-Vereniging, een voorlichtingsstand over de Bijenteelt met tevens een overzicht van diverse soorten- en kwaliteiten honing en de stand met de heren van de Brink en Evertsen als korfvlechters maakten het geheel compleet.

Was het voor de middag, toen er af en toe een flinke regenbui viel reeds druk; na de middag, toen het weer wat aangenamer was, kwam het publiek in nog veel groter getale naar Eerbeek, waar het heeft kunnen genieten van een concert van het plaatselijk muziekcorps „de Eendracht” en van het optreden van de ponyclub „de Sprengeruitertjes” uit Laag-Soeren, die met een veertigtal ruitertjes een leuke show ten beste gaven.

Het doel van al deze activiteiten is het aantrekken van veel publiek ten behoeve van de bijenhouderij in het algemeen en speciaal voor de verkoop van honing. We mogen met genoegen vaststellen, dat de afdeling Eerbeek hierin goed geslaagd is.

Dat het een zeer goed honingjaar geweest is, bleek uit de enorme aanvoer van honing. Helaas is de oogst van de struikheide erg tegengevallen, zodat er van dit kostelijk product in de raat maar een geringe aanvoer was.

Wel was er een grote aanvoer van dopheide raathoning, die tot op zekere hoogte een waardige plaatsvervangende is van heideraathoning.

De aanvoer van honing in flacons overtrof zowel in kwaliteit als in kwantiteit ieder record.

Er was veel vraag naar heideraathoning en naar raathoning in het algemeen. Daar de vraag naar zomerhoning in flacons veel minder is dan naar heidehoning in flacons is het dus begrijpelijk, dat gezien de grote aanvoer van zomerhoning dit product aan het einde van de markt niet uitverkocht was.

De aanvoer van bijenvolken was naar onze begrippen goed en er was een redelijke handel, hoewel de prijzen aan de lage kant waren.

De jury, bestaande uit de heren A. T. van de Brink uit

Renkum, H. J. Dekker uit Brummen, A. Laban uit Wageningen, H. G. Maagendans uit Arnhem en J. F. Verhoeven uit Beekbergen heeft zich serieus van zijn taak gekweten en zijn een paar uur bijzonder druk geweest om de uiteindelijke prijswinnaars aan te wijzen.

Alvorens over te gaan tot een algemeen marktoverzicht is een woord van dank aan de juryleden voor hun deskundige- en belangeloze medewerking hier op zijn plaats.

Deze markt is dank zij de inzet van allen weer uitstekend geslaagd.

Aanvoer van Honing en Bijenvolken

Door 33 inzenders was aangevoerd 1730 pond raathoning en 3198 flacons honing. Door 15 inzenders werden aangevoerd totaal 81 bijenvolken waarvan 62 korfvolken en 19 kastvolken.

Handel en prijzen

Zoals reeds vermeld was er zeer veel vraag naar raathoning.

De prijs van heideraathoning was f 5,— per pond en voor gemengde zomerhoning in de raat f 4,— per pond, dit alles voor 1e kwaliteit.

Voor heidehoning en flacons werd van f 3,50 tot f 4,— betaald en voor zomerhoning in flacons, waaronder ook dopheide, varieerde de prijs van f 2,25 tot f 3,25 per flacon.

De handel in bijenvolken was redelijk, maar de prijzen voor zowel kast- als korfvolken lagen laag. Reden hiervan kan zijn, dat door het afkomen van vrij veel zwermen afgelopen zomer, men de overtollige volken kwijt wilde.

Korfvolken werden verkocht voor de prijs van f 15,— tot f 27,50 en kastvolken met inbegrip van kast van f 22,50 tot f 35,—.

Prijswinnaars

De zilveren wisselbeker voor tenminste 10 kg heideraathoning in raampjes en geheel verzegeld werd niet toegekend.

Grootste inzending raathoning: 1e prijs C. van Holland-Veenendaal; 2e prijs Schwieters-Dedemsvaart. Grootste inzending flacon honing: 1e prijs Schwieters-Dedemsvaart; 2e prijs A. J. Peters-Doorneburg. Mooiste heideraathoning in raampjes: 1e prijs niet toegekend; 2e prijs A. J. Peters-Doorneburg. Heideraathoning uit korven: 1e prijs niet toegekend; 2e prijs niet toegekend. Bloemenraathoning in raampjes twee eerste prijzen voor: H. van Reen uit Tonden en G. J. Scholten uit Neede. Zuiverste heidehoning in flacons: 1e prijs H. H. Gassenaar-Zwolle; 2e prijs G. A. J. Jansen-Borculo. Aanvoer meeste bijenvolken: 1e prijs C. van Holland-Veenendaal; 2e prijs Bronkhorst-Hoenderlo. Mooiste korfvolk: 1e prijs R. Rieteling-Hall; 2e prijs C. van Holland-Veenendaal. Mooiste kastvolk: 1e prijs niet toegekend; 2e prijs Van Voort-Dieren.

Best gesorteerde inzending imkersgereedschappen 1e prijs zowel voor Bijenhuis als voor de fa. van Dam.

A. H. Veerbeek, Secr. Afd. Eerbeek.

AFDELING SOEST

Op 13 oktober legden 20 cursisten van de gezamenlijke afdelingen Soest en Zeist met goed gevolg het examen voor beginnend imker af. De cursus stond onder leiding van mevrouw Van Dijk-Oosten.

Na het welkomstwoord van de voorzitter van de afd. Soest, dhr. A. J. van Breukelen volgde het examen waarbij uit de antwoorden wel bleek dat de leerstof goed was overgekomen. Onder de cursisten bevond zich een groot aantal jongeren, waarvan een met een experimentele bijenwoning van start was gegaan. Hij huisvestte een volk in een uitgeholde boomstam, waarbij een elfenbankje als vliegplank dienst doet. Zo goed mogelijk opgevoerd zal dit volkje de winter zeker

INHOUD 1971

VERENIGING:

blz. 4, 5, 20, 21, 54, 58, 59, 60, 61, 73, 90, 91, 92, 141, 142, 179

NIJEUWBOUW

blz. 8, 9, 10, 11, 55, 108, 109, 110, 124, 125, 156, 157

VASTE RUBRIEKEN

Jaagkieps

blz. 12, 13, 31, 38, 62, 63, 78, 94, 95, 123, 158, 159, 171

Wenken voor beginners

blz. 36, 37, 52, 53, 72, 88, 104, 105, 120, 154, 155, 156, 157, 168

GEDRAG DER BIJEN

blz. 24, 25, 26

PRODUCTEN DER BIJEN

Honing

blz. 7, 12, 14, 15, 31, 64, 65, 94, 128, 129, 130, 159

BOEKBESPREKING

blz. 143, 162, 169

ZIEKTEN EN VIJANDEN

blz. 81

BEDRIJFSMETHODEN

blz. 38, 43, 44, 45, 62, 123, 160, 162

OVERIGE BIJDRAGEN

Congres in Moskou
blz. 136, 137, 138, 139, 140, 141

Darren en darrenverzamelplaatsen
blz. 46, 82, 83, 130, 172

Carnica's

blz. 56, 161, 162

Israel

ziz. 76, 77, 78

Voorschriften t.a.v. cursussen
blz. 89

Raszuiverheid

blz. 95, 96, 97, 98, 105, 106, 107, 121, 122, 126, 127, 128, 174

BIJENWONINGEN EN GEREEDSCHAPPEN

blz. 46

BESTUIVING

blz. 14, 38, 63, 74, 75

Lauwerszee

blz. 55

Schiermonnikoog

blz. 73

IJsselmeerpolders

blz. 57

Kassen

blz. 79, 80

PROPAGANDA

blz. 28, 29, 30

doorstaan. Na het examen werd de film „Bijenhouden met succes vertoond”, waarna de cursisten dankbaar gebruik maakten van de gelegenheid tot vragen stellen. Tenslotte reikten de voorzitters van de afdelingen de diploma's uit waarbij zij de hoop uitspraken dat de geslaagden met succes voort zouden gaan op de ingeslagen weg.

Op 29 oktober vierde de afdeling Soest, opgericht op 2 juni 1921, haar 50-jarig bestaan. Na de verwelkoming van de voorzitter, de heer A. J. van Breukelen, van de afgevaardigden van de afdelingen Baarn, Bunnik en Zeist en de heer Pater van het hoofdbestuur, memoreerde hij de lotgevallen der afdeling in het afgelopen tijdvak.

Vervolgens was het woord aan de heer Pater. Deze wenste de afdeling geluk met de viering en vroeg na een korte toespraak de heer Altena naar voren te komen. Onder applaus spelde hij deze wegens zijn verdiensten voor de bijenhouderij het eremetaal der Vereniging op de borst. De heer Pater toonde zich verheugd Soest tot de aktieve verenigingen te kunnen rekenen. Hierdoor en omdat de dit jaar door Soest/Amersfoort georganiseerde imkersdag op bijzondere wijze geslaagd was reikte hij de afdeling tot ieders verrassing de gouden legpenning der Vereniging uit. Na de pauze projecteerde de heer Van Elmpst tot dia's omgewerkte oude foto's uit de periode 1930-1947. Dat vooral voor de oudere imkers hieraan veel genoegen beleefden behoeft geen betoog. Ook de toneelgroep Kerkebuurt oogstte met de opvoering van de klucht „De verrassing” van Jan Blaaser veel succes. Een flinke verloting besloot de avond die velen aangenaam had bezig gehouden.

H. H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar . . .

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 **Barneveld**

Desgewenst **KUNSTRAAT** terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

**Prettige feestdagen en een
voorspoedig 1972**

Wij kunnen u alle soorten bijenwoningen en materiaal leveren voor de moderne bijenteelt van de allerbeste kwaliteiten en voor . . . de laagste prijzen.

Vraagt onze materialen prijslijst even aan. Wij zenden u die omgaand toe.

Tevens nog te koop enkele soorten honing waaronder een kleine partij koolzaadhoning.

Vraagt een offerte.

**PRETTIGE FEESTDAGEN EN EEN VOORSPOEDIG
1972**

Bijenstand H. T. van DAM & Zn.

JUBBEGA (Fr.) - Tel. 05165-382

IN MEMORIAM

Op 11 september overleed ons oudste lid;

JAN KERSTEN

in de ouderdom van 84 jaar.

Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Vele jaren was hij een getrouw lid van onze afdeling.

Door zijn liefde voor de Bijenteelt, zijn bereidheid met raad en daad te helpen en door de manier waarop hij met de medemens omging, had hij vele vrienden verworven.

Zijn nagedachtenis zullen we steeds in dankbare herinnering houden.

Bestuur afd. Eerbeek.

Op 16 oktober is na een geduldig gedragen lijden van ons heengegaan de Heer;

J. S. SCHOORL

op de leeftijd van 80 jaar.

Wij verliezen in hem een belangstellend en toegewijd lid.

Afdeling „Zijpe en Omstreken”.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP: **Voorjaar-, Zomer- en Heidehoning** ca. 700 kg.
Prijsopgaaf: G. W. Gussinklo, Veenweg 36, Varsseveld.

TE KOOP AANGEBODEN: **9 kastvolken en 9 reservekasten** en andere imkersbenodigdheden. G. C. Ouwerling, De Pintostraat 51, Rotterdam-12, tel. 010-224540.

TE KOOP: **Kaarsepit** vanaf f 0,20 per meter.
Bijenstand DE BIJENKORF Meentweg 103 te Eemnes.
Telefoon 02153-6704.

TE KOOP GEVRAAGD: **Bijenvolken**. Zowel in korven als kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald.
Bijenstand DE BIJENKORF sinds 1897, Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02153-6704.

TE KOOP: Prima gezonde **Bijenvolken**. In korven, kasten en op ramen. **Bijenstand DE BIJENKORF** sinds 1897.
Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02153-6704.

WIJ KOPEN: Inl. **Bijenhoning, Ruwe & Zuivere bijenwas, Propolis**. Honing- Was- & Kaarsen-Industrie **ARKADIA**, Lochem
Telefoon 05730-1827/2219.